

اقتصاد دریا

توزانیت دریا

بخش چهارم

ساخت کشتی یک روند و فرایند تکاملی

دکتر بهروز امیرایی - چگونه می‌توان از کارشناسان جوان امروز که مدیران فردای صنعت بسیار پیچیده حمل و نقل دریایی، بندری، کشتیرانی، کشتی‌سازی و صنایع وابسته به آن‌ها از وضعیت و چگونگی تحولات گذشته و حال بی‌اطلاع باشند و آنگاه انتظار داشته باشیم مدیرانی تحول‌گرا و آینده‌نگر بوده و قادر به طراحی و ترسیم شرکت‌های مورد تصدی و مدیریت خود باشند؟ با ایجاد موتورهای دریایی و استفاده از پروانه و سکان تحولات شگرفی صورت گرفت، سرعت شناورها افزایش یافت و سفرهای دریایی هدفمندتر گردید، تجارت دریایی فعالیتش را شروع کرد و دریانوردان و تاجار از آب‌های نزدیک ساحل خود دورتر رفتند و به سرزمین‌های دیگر سفر کردند.

اما درباره اینکه دریانوردان چگونه مسیریابی و هدف‌یابی می‌کرده‌اند باید گفت که نجوم و آسمان نیز یکی از آن مسائلی است که همواره مورد توجه بشر بوده‌است، انسان همواره به آسمان می‌نگریسته و از خود سؤال می‌کرده‌است که فلسفه این ستارگان و آسمان چیست؟ و نیز می‌دانیم که در طول تاریخ منجمان بسیار معروفی از شرق و خصوصاً از ایران به پا خاسته‌اند، از زمانی که صور فلکی معروف شناخته شدند و اسامی مختلفی به خود گرفتند و خصوصاً از زمانی که ستاره قطبی شناخته شد (چراکه صور فلکی حول ستاره قطبی حرکت می‌کنند و نماد شمال قطب‌نمای زمین است). از آن زمان استفاده از ستارگان به عنوان نشانه و راهنما برای مسیریابی آغاز شد و همه دریانوردان در طول قرن‌های متمادی در گذشته‌ها از آسمان استفاده و مسیریابی می‌کردند.

لطفاً توضیح دهید که چه تحولی رخ داد که به امروز رسیدیم؟

شاید بتوان مدعی شد که باعث و بانی اکثر تحولات و ابداعات و پیشرفت‌های پدید آمده در روی زمین و بر روی خشکی که از گذشته‌های دور تا امروز شاهد آن هستیم، کنجکاوی انسان، تلاش در کشف ناشناخته‌ها و سفر کردن با استفاده از علم دریانوردی و کشتی و کشتی‌سازی و کشتیرانی بوده‌است، چراکه این اختراعات و ابداعات مقدمه‌ای برای استفاده از آن‌ها در روی خشکی می‌شد و سبب می‌گردید برای استفاده بهتر، تغییر و تحولی در آن صورت گیرد.

در بحث هدایت، هنگامی که از موتورخانه کشتی و به وجود آمدن سکان و پروانه صحبت می‌شود می‌بینیم که این‌ها خود مقدمه‌ای برای تحولاتی عظیم در کل چرخه هدایت به شمار می‌رود و با استفاده از دوربین، همین دوربینی که ما امروزه به وسیله آن اجسام را از راه دور می‌بینیم، اولین بار در دریا و توسط دریانوردان به منظور دیدن سواحل، جزایر و خشکی‌ها و یاحتی شناسایی کشتی‌های دشمن صورت می‌گیرد.

بنابراین در خیلی از موارد دریانوردی خدمات زیادی در جهت پیشرفت و توسعه صنایع در خشکی کرده‌است؛ و این در مقایسه با سایر راه‌ها و شیوه‌های حمل و نقل از امتیازات حمل و نقل دریایی است. در واقع می‌توان گفت که حمل و نقل دریایی می‌تواند یکی از عوامل اصلی پیشرفت در صنعت و حتی در سایر شیوه‌های حمل و نقل باشد.

اگر به تاریخچه حمل و نقل مراجعه کنیم می‌بینیم که اقوام و ممالکی مثل ایران، مصر، کلد، چین و روم در این زمینه پیشرو بودند. برای مثال اولین وسیله‌ای که می‌توان آن را کشتی نامید در مصر باستان و در حدود شش هزار سال قبل از میلاد مسیح ساخته شد. این کشتی‌ها تحول عظیمی را در زندگی مصریان ایجاد کرد، به طوری که توسط آن توانستند از محدوده رود نیل خارج و به مدیترانه وارد شوند.

بشر نخستین برای رفع نیازهای خود و رفتن به دریا مجبور به ساختن بلم و قایق شد، لطفاً چگونگی ساخت این وسایل را توضیح دهید و شرح دهید که این دوره چگونه به ساخت کشتی انجامید؟

ساخت کشتی یک روند و فرایند تکاملی داشته‌است؛ همانطور که قبلاً هم ذکر کردم برای اولین بار بشر با استفاده از تنه‌های درختان و خالی کردن آن‌ها و شناور نمودنشان و ایجاد حالت تعادل در این تنه‌ها، اولین کشتی‌ها را بوجود آورد البته در اقوام مختلف با توجه به مصالح و مواد مختلفی فرزندگی مسیح ساخته شد. این کشتی‌ها تحول عظیمی را در که در اختیار داشتند نوع این کشتی‌ها فرق می‌کرد؛ خیلی از اقوام بودند که با بستن این تنه‌ها به همدیگر یک سطح یا مجموعه وسایل را می‌ساختند و با بستن پوشال‌های درختان و چوب‌ها به یکدیگر پارو می‌ساختند تا خود را روی آب شناور کنند.

ایرانیان در آن زمان در بین النهرین و اروندرود و خصوصاً خلیج فارس نقش بسیار مهمی داشتند، چراکه با استفاده از قایق‌های بادبانی که به «دو‌خا» یا «پوم» معروف بود و بلم‌های چوبی آن زمان که در آن از میخ‌های چوبی استفاده می‌شد بر آنجا سیطره داشتند و این صنعتی است که امروزه نه تنها در مناطق جنوبی ایران، بلکه در سایر کشورهای دیگر مثل پاکستان، هند و در برخی از کشورهای ساحلی خلیج فارس شاهد فعالیت آن هستیم و این صنعت همچنان زنده است و فعالیت می‌کند و به ساخت آن شناورهای ابتدایی اولیه که تماماً از چوب ساخته می‌شوند، ادامه می‌دهد و امیدواریم که از این صنعت نیز حمایت شود تا از بین نرود، چرا که با این تحولاتی که در ساختار کشتی‌ها اتفاق می‌افتد، کوه‌گاه و زم‌زم از بین رفتن و منسوخ شدن این صنعت سنتی به گوش می‌رسد.



کرد که نشان می‌داد نصب لانچر موشک‌های کروز ضد کشتی و توپ ۷۶ میلی متری سینه ناو به اتمام رسیده‌است و به‌نظر می‌رسد این ناو در مرحله نصب سایر تجهیزات باشد. تصاویر منتشر شده از ناو دماوند نشان می‌داد کار ساخت سازه آن به اتمام رسیده و ناو دماوند در مرحله نصب تجهیزات قرار دارد.

تصاویر ماهواره‌ای از ناوشکن دماوند نشان می‌دهد که کار نصب لانچر موشک‌های کروز این ناو به اتمام رسیده‌است.

ناوشکن دماوند نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و دومین محصول پروژه موج اسفندماه سال ۱۳۹۳ در ناوگان شمال نداجا عملیاتی شد.

این ناو سه سال بعد در دی ماه سال ۱۳۹۶ بر اثر ناو خورد با موج‌شکن بندرانزلی دچار سانحه شد و چند روز بعد نیز در همان محل غرق شد.

از همان زمان بنا شد این ناو پس از بازبایی از دریا دوباره احیا و وارد چرخه عملیاتی شود، این موضوع با جدیت دنبال شد تا اینکه تصاویری از ناو دماوند منتشر شد که نشان می‌داد کار ساخت سازه آن به اتمام رسیده‌است و ناو دماوند در مرحله نصب تجهیزات قرار دارد.

بر اساس تصاویر ماهواره‌ای از صنایع شهید تمجیدی وزارت دفاع در بندرانزلی، هم‌اکنون نصب لانچر موشک‌های کروز ضد کشتی و توپ ۷۶ میلی‌متری سینه ناو به اتمام رسیده‌است و به‌نظر می‌رسد این ناو در مرحله نصب سایر تجهیزات باشد، همچنین در این تصویر سکوی نصب سامانه دفاع نقطه‌ای کمند در قسمت پوشش‌نه ناو دیده می‌شود که خبر از آمادگی ناو دماوند برای پذیرش این سامانه دارد.

نیازها با اعتماد به صنایع کشور، آنان پای کار آمدند تا بخشی از نیازهای نیروی دریایی را به قطعاتی که به آن نیاز داشت، تامین کنند؛ اتفاقی که منجر به برقراری نخستین زمینه‌های پیوند صنعت با نیروی دریایی شد.

مشاور وزیر دفاع با بیان اینکه در دوران دفاع مقدس، مدیریتی در کشور شکل گرفت تا جبهه‌ها از سوی صنایع تامین و پشتیبانی شوند، افزود: صنایعی که نظامی نبودند نیز وارد عرصه تولید تجهیزات و تسلیحات نظامی شدند و تلاش کردند تا این نیازها را از گلوله‌های توپ گرفته تا قطعات خاص و ورق‌های فولادی، تولید کنند. چنین شرایطی سبب شد که حلقه‌ای از صنایع شکل بگیرد که بتواند تولیدات تخصصی برای رفع نیازهای نیروی دریایی داشته باشد. گرچه هزینه تمام شده در ابتدا بالا بود و مواد اولیه در اختیار صنایع قرار نمی‌گرفت، اما با گذشت زمان اکنون در سازمان صنایع دریایی بیش از ۱۰۰ شرکت در قالب «سستما» در حال فعالیت و تامین تجهیزات نیروی دریایی هستند که لزوماً نظامی هم نیستند.

الحاق ناو «دماوند»

به نیروی دریایی ارتش؛ به‌زودی

تصاویری از ناو جدید دماوند منتشر شده‌است که حاکی از الحاق این شناور به نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در آینده نزدیک است.

به‌تازگی کلیبی از ناو جدید دماوند نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با عنوان «خبری در راه‌است» منتشر شده‌است که نشان می‌دهد به‌زودی این ناو به ناوگان شمال نداجا الحاق می‌شود.

چندی پیش رسانه‌ها تصاویر ماهواره‌ای از صنایع شهید تمجیدی و وزارت دفاع در بندرانزلی، منتشر

ناو «دماوند» به جرگه دریادلان ارتش می‌پیوندد

اقتصادسرآمد بررسی می‌کند

پیوند صنعت و دانشگاه برای طراحی شناورهای سنگین و فوق سنگین نیروی دریایی

کاهش شگفت‌انگیز ساخت ناوشکن‌ها با مهارت

در طراحی و مهندسی

گروه امنیت دریا- امید اسماعیلی -

اولین ناوشکن کلاس جماران ۱۲ سال طول کشید که ساخته شود. بعد از آن دماوند یک در مدت ۸ سال ساخته شد و دنا در ۶ سال تحویل نیروی دریایی شد. امیدواریم دماوند ۲ را در مدت بسیار کوتاه‌تری تحویل بدهیم. بدنه ابتدایی دماوند را ما در ۴ سال ساختیم اما دماوند ۲ در ۱۱ ماه اجرا شد. دلیل کاهش شگفت‌انگیز زمان طراحی بدنه و ساخت ناوشکن‌ها این بود که در کار طراحی و مهندسی ناوشکن‌ها و تامین تجهیزات مهارت پیدا کردیم. با ساخته‌شدن ناوشکن‌ها، مهارت طراحان برای طراحی ناوهایی با کیفیت بالاتر و مجهزتر نیز بیشتر شد. به این نتیجه رسیدیم که باید از شبکه همکاران استفاده کنیم. این شبکه اکنون شکل گرفته و سبب شده ساخت ناوها سرعت پیدا کند.

به گزارش اقتصادسرآمد، ناوشکن تمام ایرانی دماوند هم اکنون در ناوگان شمال پس از گذراندن تست‌های عملیاتی خود آماده الحاق به یگان عملیاتی نیروی دریایی راهبردی ارتش است. ناوشکن تمام ایرانی دماوند با همت دانشمندان و نخبگان وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در تعامل با نیروی دریایی ارتش و همچنین شرکت‌های دانش بنیان با استفاده از تجهیزات جدید روز دنیا در آینده نزدیک به یگان رزمی، عملیاتی نیروی دریایی ارتش الحاق و مأموریت خود را بر اساس دستور العمل‌های تعریف شده آغاز خواهد کرد.

استفاده از سامانه‌های جدید راداری و موشکی در این ناوشکن همچنین سامانه‌های رانش و تسلیحاتی از ویژگی‌های ناوشکن دماوند خواهد بود.

کاهش شگفت‌انگیز ساخت ناوشکن‌ها با

مهارت در طراحی و مهندسی ناوشکن‌ها

منوچهر علویور مشاور، وزیر دفاع در صنایع دریایی



عضو هیئت‌عامل سازمان بنادر:

نظام تعرفه‌گذاری خدمات دریایی و بندری بازطراحی می‌شود

معاون سازمان بنادر و دریانوردی با اشاره به بازنگری دقیق قراردادهای اپراتوری، لجستیکی و بندری از سوی این سازمان، گفت: ۸۰قرارداد سرمایه‌گذاری در این زمینه به صورت کامل مورد بازنگری قرار گرفته‌است.به گزارش اقتصادسرآمد، جلیل اسلامی در همایش تخصصی ارتقاء ایمنی و استانداردسازی عملیات بندری که باحضور شرکت‌های دریایی و بندری داخلی و بین‌المللی برگزار شد، اظهار داشت: فرصتی برای طرح موضوعات تخصصی در حوزه بندری فراهم شده و این فرصت بسیار ارزشمند است چراکه تمامی مسئولان بخش مدیریت کالا، خدمات وابسته و بخش دریایی و بندری که در کشور فعال هستند کنار یکدیگر جمع شده‌اند و این اتفاق برای سازمان بنادر بسیار مهم است.وی ادامه داد: هدف سازمان بنادر و دریانوردی، طرح مسائل تخصصی است و باید فهم و نقطه مشترک بین سازمان بنادر و بخش خصوصی ایجاد شود تا در راهبردهای کلان حمل‌ونقل دریایی از سوی این سازمان مورد استفاده قرار گیرد.معاون امور بندری و اقتصادی سازمان بنادر و دریانوردی با اشاره به اینکه شرایط تحریم فضای متفاوتی را در حوزه حمل‌ونقل دریایی ایجاد کرده‌است، خاطر نشان کرد: سازمان بنادر و دریانوردی به صورت دقیق و مشكافانه، قراردادهای بندری و دریایی را بازنگری کرده یا مورد توجه قرار داده‌است تا امکان فعالیت مستمر شرکت‌های خدمات دریایی و بندری وجود داشت باشد.اسلامی با بیان اینکه قراردادهای اپراتوری، لجستیکی و بندری از سوی سازمان بنادر و دریانوردی مورد بازنگری قرار گرفته‌است، اظهار داشت: در حوزه سرمایه‌گذاری ۸۰قرارداد به صورت کامل مورد بازنگری قرار گرفته و در برخی موارد با اصلاح قراردادها، امکان ادامه فعالیت برای شرکت‌های مربوطه فراهم شده‌است و در بخش اپراتوری و خدمات بندری نیز همین روند ادامه خواهد یافت تا امکان فعالیت در حوزه اپراتوری و بندری میسر شود.وی همچنین با اشاره به اینکه نظام تعرفه‌گذاری سالیان متمادی است در حوزه دریایی و بندری جاری است، عنوان کرد: سازمان بنادر و دریانوردی طی سالیان گذشته به ویژه سال ۱۴۰۱ تلاش کرده‌است تا بخشی از عقب‌ماندگی‌ها جبران شود اما ظرفیت‌ها در این بخش محدود است.عضو هیات عامل و معاون امور بندری و اقتصادی سازمان بنادر و دریانوردی همچنین با بیان اینکه پروژه بازطراحی نظام تعرفه خدمات دریایی و بندری مدنظر قرار گرفته‌است.



پرورش ماهیان زینتی در قم ظرفیتی برای اشتغالزایی

شرایط تولید سالانه هفت میلیون قطعه

ماهی زینتی را در استان قم فراهم می‌شود

رئیس سازمان جهاد کشاورزی قم گفت:

قم ظرفیت خوبی برای اشتغالزایی دارد و در همین رابطه شرایط تولید سالانه هفت میلیون قطعه ماهی زینتی را در این استان فراهم خواهیم کرد.به گزارش اقتصادسرآمد، محمد رضا حاجی رضا به ایرنا، بیان داشت: برای موفقیت در اجرای این برنامه و تحقق اهداف آن، بسترهای لازم برای صادرات ماهیان زینتی تولید شده در استان به بازارهای هدف را ایجاد و با افزایش فرصت‌های کسب درآمد در حوزه پرورش ماهیان زینتی، شرایط خوبی را برای سرمایه‌گذاران در این بخش به‌وجود خواهیم آورد.وی با اشاره به این که بخش کشاورزی با توجه به نقش اساسی که در زمینه ارتقا سطح تولید و اشتغال دارد همواره یکی از ارکان مهم توسعه اقتصادی استان است، افزود: بخش کشاورزی قم در حوزه‌های مختلف ظرفیت‌های متعددی برای اشتغالزایی دارد که یکی از مهمترین آن‌ها، فعالیت در زمینه پرورش ماهیان زینتی است و به همین دلیل از سرمایه‌گذاران و علاقه‌مندان به راه‌اندازی کسب و کار در این زمینه، حمایت خواهیم کرد.رئیس سازمان جهاد کشاورزی قم گفت: همچنین توسعه هشت درصدی ظرفیت تولید شیلات را در دستور کار داریم و در همین خصوص تا پایان سال جاری بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ تن انواع ماهیان سردابی و گرمابی در استخرهای پرورش ماهی استان قم تولید و به بازار مصرف ارائه خواهد شد.وی بیان داشت: از آنجا که یکی از مهمترین برنامه‌های سازمان جهاد کشاورزی قم در کنار تامین امنیت غذایی مردم، توجه به ارزش غذایی و سلامت محصولات تولید شده‌است، ارتقا سطح تولید شیلات در استان و تلاش برای تسهیل دسترسی مردم به آن، به طور حتم نقش موثری در تحقق اهداف این برنامه خواهد داشت.گفتنی است از جمله راهبردهایی که سازمان جهاد کشاورزی قم برای توسعه آبرزی پروری دنبال می‌کند، ایجاد صنایع تبدیلی و غذایی تخصصی شیلات در استان است، برای تسهیل دسترسی مردم قم به محصولات مرتبط با شیلات و استفاده هرچه بیشتر از آبزیان در وعده‌های غذایی نیز مراکز عرضه این محصولات در سطح استان در حال افزایش است، همچنین گسترش مکانیزاسیون استخرها و بهره‌گیری از سامانه‌های تصفیه فیزیکی و بیولوژیکی آب، از جمله مواردی است که در زمینه توسعه آبرزی پروری در قم به جد در دستور کار قرار دارد.